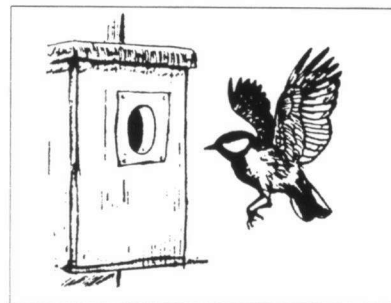

Jonge koolmezen lijden honger

De koolmees voedt zijn jongen met rupsen van de wintervlinder. De wintervlinder-rups leeft van eikenbladeren. Door steeds warmere lentes lopen eikenbomen eerder uit en is de rups al vlinder als het koolmees-jong geboren wordt.

Voor de jongen van de koolmees is de voedselvoorziening de laatste jaren flink in het honderd aan het lopen. Eén van hun belangrijkste voedselbronnen is bij wijze van spreken al voor een groot gedeelte opgedroogd op het moment dat ze uit het ei kruipen. Volgens onderzoekers van het Centrum voor Terrestrische Oecologie van het Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek (NIOO-CTO) in Heteren hebben in de afgelopen 25 jaar steeds warmer wordende lentes alles met dit voedselprobleem te maken. Eikenbomen lopen door die warmere lentes namelijk eerder uit en de rupsen van de wintervlinder, die van eikenbladeren leven en die tegelijkertijd de hoofdmaaltijd vormen van de koolmeesjongen, zijn vroeger in overvloed aanwezig. De koolmees heeft zijn eileggedrag echter niet aangepast en komt dus in feite te laat met zijn nest om optimaal te profiteren van deze rupsenmaaltijd. Uit het onderzoek, dat over een periode van bijna 25 jaar werd gedaan aan koolmezen in 400 nestkastjes in het nationale park 'De Hoge Veluwe', en dat in het Engelse 'Proceedings of the Royal Society' (7-10-1998) gepubliceerd werd, kwam naar voren dat de hoeveelheid wintervlinderrupsen, waarmee de koolmezen in de eerste plaats

Koolmees

hun jongen voeren, nu negen dagen eerder op haar top is. Koolmezen zouden de datum van eieren leggen aan hebben kunnen passen aan de voorjaarstemperatuur, maar blijken de afgelopen 25 jaar de legdatum niet structureel vervroegd te hebben en missen dus de beste voedselperiode. Volgens dr. Marcel Visser van het NIOO-CTO zou een en ander kunnen komen doordat de veranderende temperatuur de omstandigheden in de periode rond de eileg nauwelijks beïnvloedt. In de periode van eileg zoeken koolmezen namelijk hun voedsel in lariksen en berken. Deze bomen zijn veel minder afhankelijk van de temperatuur en lopen niet echt eerder uit dan voorheen. Uit het onderzoek blijkt dat het voor de koolmees knap ingewikkeld is geworden. De vertrouwde signalen die met de eileg te maken hebben zijn niet op dezelfde manier verschoven als die voor een overvloed aan voedsel voor de jongen. Hieruit blijkt dat kleine klimaatsveranderingen de fijne afstemming van dieren op hun omgeving kunnen veranderen.

Bron: De Telegraaf, 17.10.98.